בס"ד

גליון לז
חודש תשרי
תשפ"ו

פְּלָאוֹת עֵדוֹתֶיךָ

אמרות טהורות מהגה"ח **רבי יצחק פייוויש גינזבורג** שליט"א

ארבעה מיני אחדות

לכבוד חג הסוכות הבעל"ט מוגש בזה מאמר מעובד על ארבעה מיני אחדות ישראל – אחדות בשורש, חיים משותפים, אחדות הייעוד וסבל משותף – שמתבטאים בארבעת המינים ובאופן גדילתם, והדרך לאוגדם יחד לאחדות שלמה שהיא־היא הגאולה השלמה, בב"א.

טעמים ורמזים רבים נאמרו בענין ארבעת המינים, וכולם מטרתם להסביר כיצד ארבעה פרטים שונים זה מזה מייצגים ביחד מכלול שלם, וכיצד כל אחד מהם מגלה צד שונה של שלמות אחת. אמנם, ישנו גם צד שכל אחד מהמינים מייצג בפני עצמו שלמות. כך מבאר כ"ק אדמו"ר הזקן נ"ע, בסידורו, שיש בכל מין ומין פן מיוחד של אחדות:

ההדס – כל שלשה עלים שלו צריכים לצאת מקן אחד, כדי שיחשב "עבות".

הערבה – נקראת בארמית "אחוונא", כלומר "אחיות", מפני שהערבות גדלות צפופות ואולי גם מפני הרשרוש שביניהן (ונראה כי גם "ערבות" בעברית פירושן ערבוב).

הלולב – כל העלים כפותים[א] לשדרה.

האתרוג – דר באילנו משנה לשנה (וגם גדל על כל מים). כלומר, אינו נמצא על העץ רק בעונה מסוימת אלא כל עונות השנה נותנות בו את אותותיהן (גם מסוגל לגדול בתנאים ובמקומות שונים[ב]).

כעת, לאחר שהבחנו בסימני האחדות שיש בכל מין, נתבונן בכך שכל מין מבטא צורה שונה של **אחדות ישראל**.

הרי בהיותנו עוסקים בארבעת המינים, הקשר לקיבוץ פזורם של ישראל אינו רק מתבקש, אלא כמעט מפורש בחז"ל (ולא רק במדרשם הידוע על ארבע המדרגות בישראל, אלו שיש בהם תורה ואין בהם מעשים טובים וכו'), שכן חז"ל למדו[ג] היכן לנענע בארבעת המינים בהלל מן הפסוקים[ד]: "אז ירננו עצי היער מלפני הוי'... הודו להוי' כי טוב כי לעולם חסדו, ואמרו הושיענו אלהי ישענו...", משמע שהנענועים ב"הודו להוי'" וב"אנא הושיעה נא", זו רינתם של עצי היער. ושם המשך הפסוק הוא: "וקבצנו והצילנו מן הגוים להודות לשם קדשך...". אם כך, עצי היער – הלא הם ארבעת המינים – מרננים ומבקשים ישועה על קיבוץ גלויות, אחדות ישראל.

ולגופם של דברים:

הדס: אחדות בשורש

בהדס שלשה עלים יוצאים מקן אחד. ההדס מרמז לאחדות של **שורש משותף**. אמנם יש התפצלויות וריבוי ופירוד, אבל ניתן **להריח** ולגשש ולזהות כי "בנים אתם להוי' אלהיכם"[ה], ו"אב אחד לכֻלָּנו". נקודת היהדות המשותפת מדיפה ריח טוב, ומבצבצת מבעד למציאות השטחית המדודה במידות אנוש, זו המזדקרת לעין ממבט ראשון.

ומדוע משולה הנקודה היהודית – הנקודה המשותפת – לריח? חוש הריח הוא המכוון כנגד חוש **הגישוש**, כידוע. כאשר משהו שנכח מתעלם מן העין, ומפנה מקום להויה אחרת לבוא, נותרים בכל זאת רשמים ועקבות מן ההויה הקדמונית, הראשונית יותר. אותם רשמים, שאינם משתלטים על המציאות החדשה ואינם דוחים אותה, משולים לריח (מפני שפעמים רבות נותר ריח לאחר שהמראה הברור הסתלק).

אם הרשמים הללו מושכים ורומזים להפנות אליהם תשומת לב, כאומרים: נחבאתי כדי שתחפשוני (כלומר "הצמצום אינו כפשוטו"), הרי אפשר להמשילם לריח טוב ומושך. כך אפשר לתאר כי גם מכל יהודי נודף ריח טוב ומושך – הוא הרושם שנותר בכל בן ישראל כי נשמתו היא חלק אלוק ממעל, למעלה ממדידה והגבלה, אף כי בפועל ניצב לפנינו יצור מיצורי העולם הזה. במילים פשוטות, יהודי פשוט־מכל־פשוט 'מריח' טוב, יותר מאשר 'נשמע טוב' או 'נראה טוב'.

על כן, מפני שאחדות זאת הינה בחינת תגלית ביחס לראיה השטחית, ראוי לה להתבטא בפועל בתקון המבט והראִיה על הפרט ועל הכלל, בתקון העינים. כלומר, בעקבות הריח נמשכת העין להביט על הזולת **בעין טובה** ולדון אותו לכף זכות. האדם רואה כי נקודת הזכות אצל הלה היא העיקר אצלו ('עיקר' פירושו שורש ומוצא, כמו "אעיקרא קאי"), ונכון שתכריע ותקבע את כלל ההתיחסות אליו. מפני שההדס רומז לאחדות שמתבטאת בפועל בעינים טובות, בהן מביטים כולם בכולם, העלים שלו דומים לעינים, כדברי חז"ל[ו].

א) סוכה לא, א "כפות תמרים כפות".
ב) ראה תור"י לקידושין דף ג.
ג) ראה תוס' במסכת סוכה, לז, ב, ד"ה בהודו
ד) דבהי"א, טז, לג־לה
ה) דברים יד, א.
ו) ראה בויק"ר ל, ובילקו"ש רמז תרנא.

ערבה: אחדות השיתוף

בערבה האחדות מעורפלת יותר, מורגשת היא דרך **הערבוביא**. זו האחדות של **החיים בפועל**, כאשר כולם מתחככים בכולם, ומסלול החיים של כל אחד חוצה את זה של רעהו. אחדות מסוג זה נטולה טעם וריח, וכביכול אין מורגשים בתוכה שום יחידות ושום שלימות שלמעלה מריבוי. אין מורגשת הנקודה הנעלמת המחיה. אם רוצים להמתיק את הערבוב, כך שלא ירגיש היחיד את עצמו חי בתוך מערבולת מנוכרת ומסוכנת, צריך להתחיל **בדיבור**, שהרי אמרו חז"ל כי עלי הערבה דומים לשפתיים.

הדיבורים הם מאמץ למצוא שפה משותפת ועניין משותף עם האחרים, ולהנצל מהבדידות וממלחמת הכל־בכל. דא עקא, שאחרי כל המאמצים וכל הנסיונות לגשש אחר מכנה משותף – בין כל אלה שעל כרחם גדלים אחד ליד השני ומתחככים זה בזה ללא הרף – נשאר טעם מר בפה. מרגישים שהכל מן **השפה** ולחוץ. הכל ארעי וחולף, מועיל להציל את הרגע והזמן הקרוב, אבל אחר כך, אם נסמוך רק על מלט הדיבורים וההבנות וההתחשבויות, עתיד הוא להתפורר, ואתו יתפוררו כל אלו ששמו מבטחם בו. על כן ציינו חז"ל כי הערבה כמושה היא ונובלת במהרה, ואכמ"ל[ז].

לולב: אחדות הייעוד

עלי הלולב, הכפופים לשדרתו הזקופה, מרמזים לאחדות של **גאוה פנימית**, לחוט שדרה משותף המלכד את כולם מסביבו. מה שמלכד כאן את האנשים אינו קבלת־עולן של עובדות החיים אשר עירבו את כל היחידים שכאן בספינה אחת ללא כל טעם (וריח) ברור[ח]. גם אין מדובר כאן על ביסום (כלומר שיפור בהמתקת) הריבוי הזה על ידי התגלית שאב אחד לכולנו ומשורש אחד התפצלנו[ט]. כאן מדובר כי כולם **שותפים לאותו סוד** טמיר, ואותו סוד הוא הוא עיקר מאווייהם וטעם חייהם, ולולא שהיתה לחייהם נגיעה כלשהי, לפחות כחודה של מחט, באותו טעם סודי – לא היו שווים בעיניהם למאומה מאומה.

יש כאן מין התנשאות והגבהה ביחס לכל האחרים, המסוגלים להסתפק בחיים הנגלים כפי שהם, ונטולי יומרה הם מלבקוע את היש הגלוי ומלערער על תוקפו. אמנם, זוהי התנשאות שממילא. כלומר, אין ההתנשאות הזאת התפארות חיצונית המחפשת את התפעלותם וקנאתם של האחרים והשואבת מהן חיות ועידוד, אלא אדרבא, כאן מדובר על גובה אחר של נפש, אשר הזרים אינם יודעים אותו ואין להם השגה בו.

כתוב בסה"ק כי הלולב הבולט הוא בחינת תפילין של ראש, עליהן נאמר "וראו כל עמי הארץ כי שם הוי' נקרא עליך ויראו ממך"[י]. הזדהותם של ישראל עם ה', וחדוותם לבטל כל ישות חיצונית ונבראת לטובת התנוצצות אלקות, נותנות להם תוקף שאין כיוצא בו. זהו תוקף שמטיל יראה על הזרים העומדים משתאים מבחוץ, ואינם מבינים בדיוק במה מדובר.

אתרוג: אחדות העמידה בנסיונות

האתרוג נערך ביחס ללולב בדרך כלל ביחס של זמן לעומת נצח (כפי שיורחב להלן), של נקבה לעומת זכר, של לב לעומת ראש (כמו תפילין של יד שמאל שכנגד הלב, לעומת תפילין של ראש); ועל כן לולב ניטל בצד ימין המשפיע ואתרוג בצד שמאל, שהוא נטוי אל הלב[יא]. ובמילים אחרות: לולב הוא **רצוא** אל ה' ואל המהות שלי, אל שורשי, ואתרוג הוא **שוב** אל הלב, אל ה'אני לכשעצמי', אל מציאותי שבפועל, "אשיב אל לבי"[יב]. על כן האתרוג דומה ללב. וככל שיש יותר זיקה מהאדם אל ה"רצוא", אל הרצוי והאמיתי; כך בעת ה"שוב" מתברר עד כמה עגום המצוי, ורחוק מכל זה בפועל. לפי ערך הגאות, כך מידת השפל (חושבנא דדֵין כחושבנא דדַין).

לפיכך, אם תארנו את אחדות הלולב כאחדות של גאוה פנימית משותפת, של חוט שדרה סמוי, נדמה כעת את האתרוג לאחדות של **שפלות פנימית** משותפת, של **סבל משותף**.

דרושי החסידות האריכו לבאר, כי דוקא החוחים הסובבים את השושנה ופוצעים אותה מעוררים אצלה את כל היופי והריח הטוב. גם על האתרוג, הדומה ללב, אפשר לומר כי מוליד הוא את ריחותיו וטעמיו בעקבות התקופות הקשות שעוברות עליו, ולבו גם פתוח כפתחו של אולם לקלוט את כל גווני הטוב שפוגש בהם בדרכו הארוכה. מי שיודע **לפתור** את כל השינויים לטובה, בזה גופא **תופר** את מגוון תגובותיו לכל ארוע וארוע לכלל מלבוש אחד. על כן ריחו וטעמו מתונים, כיון שממוזגים וממוצעים הם מקשת רחבה של השפעות, והוא עצמו ניחא לו בכל.

יתרה מזאת, מפני שמרגיש מרוחק, בעלמא דפירודא, בו גם ל'תלוש' יש 'מקום של כבוד', נכון הוא להרגיש את האחדות דוקא דרך הצטרפות כל הקטעים הסובבים אותו לכלל מסכת אחת. האחדות ששגבה מאתו, יורדת להשתקף לו לפי מושגיו ב'מכנה המשותף' המבצבץ מבעד לעושר הגוונים (על כן 'מסכים' האתרוג לגדול על כל מים, גם בחו"ל – שם עיקר ההרפתקאות והריכוך של הלב – אבל המים נמשכים לו כביכול מארץ ישראל להביא את טהרתה; הרי חז"ל אמרו[יג] שאף כי השכינה אינה שורה בחו"ל, בכל זאת התנבאו יחזקאל ודניאל על הנהרות, כיוון שהללו ניצולים מטומאת ארץ העמים[יד]).

אולם, ישאל השואל, מה לאחדות התמורות הזאת עם אחדות ישראל? הן עד כה השתדלנו לבאר צורות שונות של התלכדות עם ישראל עצמו, ואילו כאן מדובר בליכוד הסובב אותה? יש לומר, כי הסבל המשותף הוא המלכד. כלומר: כל בני אברהם יצחק ויעקב שותפים בהרגשה שעולם זה לא ניתן כדי לשרת את מאוייהם ולספק את יצריהם ולחזק את גאותם, ולכן אינם מופתעים ואינם מאבדים ידיהם ורגליהם כשגלי הזמן והתמורות שוטפים עוברים עליהם. יש בלב כולם הסכמה פנימית לעבור תיקונים מתיקונים שונים, כי יודעים הם גם את ריחוקם מהתכלית הרצויה, וגם את שאיפתם העזה אליה בכל מחיר.

על כן, ממילא כל אחד גם פתוח לחוש בסבל המיוחד לחברו, הן מפני שיודע כי לא נפלאת ולא רחוקה היא שעליו גופא היתה מתרגשת הצרה הזאת, שהרי כולם באותה בעיה מצויים; והן מפני שיודע כי חברו 'מוציא אותו ידי חובה' בצרותיו, ומה שחברו 'ירוויח' ויתקן בעקבות סבלו, יזרום לקופת הכלל להטיבו כולו באחריתו – "כל ישראל ערבים זה בזה"[טו].

אלא שכאמור, ישראל אינם רק מתלכדים בינם לבין עצמם סביב הסבל המשותף, כי אם הם מלכדים ומשייכים לה' (בתודעתם, ובעומק יותר – גם בפועל) גם את כל היש סביבם.

ז) ראה בהרחבה במאמר המלא.
ח) על דרך הערבות כנ"ל.
ט) על דרך ההדסים כנ"ל.

י) דברים כח, י; ברכות ו, א.
יא) או מגן עליו, ומבודד בשעת הצורך את אותו הלב הפגיע, ועל כן "שמאל דוחה" ואכהמ"ל.
יב) איכה ג, כא.

יג) מכילתא בא, א.
יד) לאור האמור יומתק מנהג חב"ד ליטול אתרוגי חו"ל דוקא, ודוק.
טו) שבועות לט, א.

חושי החודשים וביאורם בחסידות

עבודת חודש תשרי – תיקון חוש המישוש

בתורת הקבלה מבואר (ספר יצירה פ"ה מ"ז־מ"י) כי האדם ניחן בשנים־עשר חושים (כאשר חוש אינו דווקא אמצעי לחוש משהו, כמו שמיעה או ראיה, אלא כל 'כשרון', זיקה לדבר מסויים נקראת 'חוש' בו), והם מקבילים לשנים־עשר החודשים, המקבילים גם לי"ב השבטים, לי"ב המזלות ולי"ב צירופי שם הוי'. השנה, בכל גליון יבואר בע"ה סוד חושו של החודש הנוכחי וכיצד יש לפתחו ולקדשו.

✦

החוש בנפש השייך לחודש תשרי נקרא 'חוש המישוש'. חושי הגוף קולטים את המציאות החיצונית בלבד, אך חושי הנפש קולטים ובו זמנית גם מביעים, חשים את הסביבה ומשפיעים עליה. מסיבה זו, חוש המישוש בנפש אינו רק היכולת להרגיש את 'פני השטח' של הסביבה החיצונית, אלא גם, ובעיקר, היכולת להביע רגש ע"י מגע מתוקן. כל מגע יכול לקרב נפשות או להרחיקן, משום שהגוף הוא גם **לבוש** של הנפש, ובכך הוא **מכסה** עליה; וגם **כלי הביטוי** שלה, כך שהוא **מגלה** אותה. כשהגופים מחוברים לרצון הנפשות השוכנות בהם – מגעם מקרב את הנפשות, וכשהנפש והגוף מנותקים – הוא מרחיק נפשות.

בספר יצירה איתא (פ"ב מ"ד): "אין בטובה למעלה מעֹנג ואין ברעה למטה מנֶגע" – שתי המלים מבטאות צדדים מנוגדים של השורש 'נגע': 'עֹנג' מסמל שבירת מחיצות וחיבור נפשות; 'נֶגע' היינו חציצה ורצון אנוכי המפריד בין הנוגעים. רמז לכך יש בסדר ראשי־התיבות: **עֹנג** ר"ת **ע**דן־**נ**הר־**ג**ן, סמל למגע שראשית כל הוא עדין; ואילו **נֶגע** ר"ת **נ**הר־**ג**ן־**ע**דן, שבו העדינות נדחקת לסוף, והמגע אינו מקרב אלא מפריד.

חוש המישוש נקרא – בגרסא שונה בספר יצירה – גם "חוש התשמיש" (קרוב לשורש מישוש), דהיינו שעיקר תיקון המגע הוא בין בני זוג. השבט של חודש תשרי הוא **שבט אפרים**, ששמו נגזר מלשון 'פריה ורביה' והוא גם השבט היחיד שלשמו יש סיומת של 'זוג' – אפרים, זהו חיבור שמורה גם על היותו פרה ורבה... **אפרים** עולה בגימטריא 'נוגע ואינו נוגע' (פירש"י לדברים לב, יא). זה מרמז על זמני הריחוק בין איש לאשתו, שבהם מתקיים המבואר (ראה בספרו של רבינו "יין משמח" ח"ד בתורה "געגועים נענועים שעשועים") כי **נגיעה** היא נוטריקון **געגועים־נענועים**, שמהם מגיעים לתכלית – **שעשועים** תמידיים שלא נפסקים, כלשון הפסוק שזהו עניין אפרים – "הבן יקיר לי אפרים, אם ילד **שעשועים**...".

בחסידות מוסבר כי העולם נברא בתשרי אך "עלה במחשבה" בניסן (קדושת לוי לפרקי אבות. וראה עוד בזה ב'אמרי פינחס' ר"ה תנ"ה; לקו"ש חט"ז פ' בא שיחה א). ששת החודשים הראשונים, מניסן עד אלול, הם הכנה (כמו שהמחשבה הכנה ומקור לדיבור) לששת החושים בששת החודשים הבאים. אם כן, חוש הדיבור, החוש של ניסן, מקביל לחוש המישוש בתשרי: בלי תקשורת נפשית במילים, המגע אינו מקרב אלא עלול להעמיק את הבדידות, שכן מגע כזה הוא בעצם ללא קשר אמיתי. כאשר המגע מגיע לאחר התקשרות נפשית אמיתית בדיבור, הוא מבטא את אהבת הנפשות וממשיך את הקשר הרוחני אף לגוף, כך שהקשר יכול לפרות ולרבות כנ"ל. כך יוצא כי הדיבור הוא 'חוש המישוש' של הנפש, ואילו המגע הגופני המתוקן הוא חוש הדיבור של הגוף – המאפשר לנפשות לשוחח, להביע אהבתן ולחוות קרבה אמיתית בהתחדשות מתמדת.

דברי חכם חן

אוצר קצר — מתוך דברי רבינו שליט"א

"יְחַיֵּנוּ מִיָּמִים בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי יְקִמֵנוּ וְנִחְיֶה לְפָנָיו" – "יומיים" אלו שני ימי ראש השנה, "ביום השלישי" זה יום הכיפורים. אלו ימים של חיות, השרש שחוזר פעמיים בפסוק ("יחינו" ו"ונחיה"), ב"חֹדש **השביעי**" שנקרא כך על שם **שמשובע** בכל טוב (ויקרא רבה כט, ח; פסיקתא דרב כהנא פסקא כג אות ט). ראש השנה שייך לדרגת "אריך אנפין", כח הרצון בנפש. ביום הכיפורים עולים לדרגת "עתיק יומין", כח התענוג בנפש, כמו עולם הבא שאין בו אכילה ושתיה, רק ענג פשוט שעליו נאמר "לחיותם ברעב [דהיינו על־ידי הרעב]", "לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמֹע את דברי הוי'" – רעב מחייה נפשות.

באהלי צדיקים

הרה"ק רבי מרדכי
מנדבורנא זיעוב"א
יומא דהילולא – ט"ו תשרי

למעלה מן הזמן

הרה"ק רבי מרדכי לייפער מנדבורנא זיעוכ"א נולד בי"ט באייר תקפ"ד לאביו הרה"ק רבי ישכר דב. צדיקי הדור כהרה"ק מרוז'ין והרה"ק מצאנז, שבחוהו מאד עוד בהיותו אברך צעיר. שימש באדמו"רות בהונגריה. נלב"ע ביו"ט ראשון של סוכות תרנ"ה.

כשנולד הרה"ק הר"מ מנדבורנא הזמינו את דודו הק', רבי מאיר מפרמישלאן, להיות הסנדק בברית המילה. רבי מאיר בא, ובאותו מעמד נתן גם את שמו של הרך הנולד, מרדכי. לאחר מכן אמר, כי קרא כך על שמו של רבי מרדכי מקרמניץ, אבל גם מפני שבתוך המרדכי הזה שוכנת נשמתו של מרדכי היהודי.

כמו הרבה צדיקים, ואולי יותר מכולם, רבי מרדכי התפלל מאוחר מאד. פעם אחת התגלה אליו המשיח, ורבי מרדכי שאל אותו: 'למה אני מתפלל מאוחר?'. והמשיך לומר לו, כי 'אם תאמר לי את התשובה הנכונה אני אדע שאתה המשיח, כי אף אחד בעולם לא יודע למה אני מתפלל מאוחר, רק הקב"ה ומלך המשיח'.

נוסף לכך, הוא לא הרשה לאף אחד להיות איתו בתפלה – רק לאנשי המניין שלו. פעם אחת התפלל מנחה באמצע הלילה, והזדמן שם רב גדול שתמה על כך. הצדיק הוציא כל איש מעליו, קרא לאותו רב באמצע הלילה, ופתח את התריסים (כשרבי מרדכי היה מתפלל, נהג לסגור את התריסים). כשעשה זאת ראה הרב את השמש זורחת בחדר הרבי...

פעם אחת, בברית שנערכה בערב שבת, הוזמן רבי מרדכי להיות המוהל. בסנדקאות כבדו את הייטב־לב מסיגט, אחד מצדיקי הדור, ששאל את המוהל קודם לכן: מתי תגיע? מתי תערך הברית? רבי מרדכי ענה: 'צווי־דריי אזייגר' (בשעה שתים־שלוש). הגיעה השעה 2, רבי מרדכי לא הגיע. השעה 3, ועדיין לא בא. גם בשעה 4 עדיין לא הגיע רבי מרדכי, כשמחכה לו צדיק גדול מאד מצדיקי הדור. בשעה חמש, כמה דקות לפני השקיעה, הגיע הרבי מנדבורנה. שאל אותו הייטב לב: צריך לעמוד בדיבור, והרי אמרת שתגיע בשעה שתים־שלש? ענה לו רבי מרדכי: 'אני לא שקרן, אמרתי 2־3 ובאתי ב־5'!

ידוע מארז"ל כי "מרדכי בדורו כמשה בדורו", ומכוחו ממשיך משה להופיע בכל הדורות כולם. בזכות עמידתו האיתנה מול המן, זכה מרדכי לסמל את הנקודה היהודית הנצחית והעיקשת שבכל דור ודור. על הנצחיות הזו אמר מורנו הבעש"ט נ"ע, כי "הקורא את המגילה למפרע לא יצא" פירושו, אין לקרוא את המגילה כסיפור שהתרחש "למפרע", בעבר הרחוק, אלא ככזה החוזר שוב ושוב. בעיניים הנכונות, סיפור המגילה רק נעשה רלוונטי ועכשווי יותר ככל שחולפות השנים.

נקודה על זמנית זו שבמרדכי היהודי, בלטה מאוד בהנהגתו של רבי מרדכי מנדבורנה. הזמנים והשעון ואפילו השמש, כולם התכופפו לכבודו ו"הוא לא יכרע ולא ישתחווה". לא לחינם אמר עליו הרה"ק ה"אהבת ישראל" מויז'ניץ זיע"א, כי "רבי מרדכי הנו למעלה מהזמן ולמעלה מהשכל".

אמרתו של רבי מרדכי, המחבר שני מספרים שהזכיר בזה אחר זה, יכולה להיות גם סגולה לאריכות ימים. זאת על פי אמרתו של הבעל שם טוב הקדוש: 'נשמה יורדת לעולם, וחיה שבעים־שמונים שנה כדי לעשות פעם אחת טובה ליהודי בגשמיות, ובפרט ברוחניות'. אם מחברים את שני המספרים, מגיעים למאה וחמישים שנות חיים, מכח טובה אחת שמיטיבים עם יהודי אחר. יותר מכך: מאותו הפסוק ממנו נלקחה אמרת הבעש"ט, "ימי שנותינו בהם שבעים שנה ואם בגבורות שמונים שנה", נלמד בקבלה מספר נוסף של שנים: 47, בגמטריא **בהם**. אם כך, ניתן לחבר הכל יחד ולעבור את חיי יצחק אבינו, בחיים שאורכם 197 שנה, בגימטריא **עמנואל**, אחד משמותיו של מלך המשיח שיבוא לגואלנו כעת דידן אכי"ר.

"וְצַדִּיקִים יִשְׂמְחוּ יַעֲלְצוּ לִפְנֵי אֱלֹהִים וְיָשִׂישׂוּ בְשִׂמְחָה"

אי"ה ביום רביעי, מוצאי א' דחוה"מ, תתקיים

התוועדות שמחת בית השואבה

עם מורנו ורבינו

הרב יצחק גינזבורג שליט"א

בשעה 20:00 בבית הכנסת "המרכזי" בכפר חב"ד

לפרטים נוספים ועדכונים: 0559612637

נערך ע"י תלמידים – לא מוגה. טל' – 054-8425801. לפניות ותגובות, לתרומות להוצאת העלון, ולקבלת העלון בדוא"ל: ozby208770@gmail.com

להאזנה לשיעורי וניגוני רבינו שליט"א: 079-9211452 או 02-5434297 – המספר פתוח ליידים כשרים. להצטרפות לקבלת השיעורים בדוא"ל פנו אל: itiel@pnimi.org.il